

REPORTAGE

Het leed dat de mopshond heet

Mopshonden hebben vrijwel altijd ademhalingsproblemen en een waslijst aan andere kwalen. Dat komt door hun uiterlijk: dat is gevormd naar wat mensen schattig vinden. De kwaliteit van leven van mopshonden is dermate slecht dat het binnenkort waarschijnlijk illegaal is om ze te houden.

ZONDAG 17 AUGUSTUS

AUTEUR
CASPAR VAN DE POEL

FOTOGRAFIE ISABELLA ROZENDAAL

 10 MINUTEN LEESTIJD

 DELEN

Teuntje (12) sloft langzaam door de woonkamer van Meranda Sterk (52). ‘Ze tilt haar pootjes niet meer goed op. Maar goed, het is natuurlijk een oud hondje’, zegt Sterk. Nieuwsgierig en hoopvol snuffelt Teuntje richting de keukentafel – daar staat een schaalje chocoladekoekjes op. Ze laat zich makkelijk aanhalen. Haar

vacht is zwart en haar snuitje wordt langzaam grijs. Qua postuur heeft ze de vorm van een kidneyboon van zo'n zestig centimeter lang.

‘Ik houd van kort gedrongen, een beetje massief’, zegt Sterk. Ze was gecharmeerd van platte, korte snuitjes. Net als van het karakter van mopshonden. ‘Het zijn leuke, grappige, lieve hondjes. Het zijn geen angsthazen. Dappere dieren, vriendelijk tegen iedereen.’

Vanwege haar liefde voor het ras fokte Sterk elf jaar lang mopshonden. Maar daar is ze inmiddels mee gestopt. Om de simpele reden dat het niet mogelijk bleek om werkelijk gezonde, raszuivere mopshonden te fokken. Hoezeer ze ook haar best deed.

BESTEL 'M HIER

Dit artikel komt uit ons augustusnummer 'Als schoonheid pijn doet'

6 AUGUSTUS 2025

Sterk wijst naar Teuntje, die ze in 2013 bij een fokker in Nederland kocht. ‘Teun heeft een ingeklapte luchtpijp. Als je die ziet, zou je niet denken dat ze nog kan rondlopen, dat ze überhaupt nog lucht krijgt. Je moet je voorstellen: haar luchtpijp is zoals een dichtgeknepen rietje.’ Teuntje is daarom bijna permanent benauwd en kan niet langer dan tweehonderd meter achter elkaar lopen – dan is ze buiten adem. Daarna moet Sterk haar dragen.

Dichtgeknepen rietje

De klachten van Teuntje zijn exemplarisch voor het ras. Mopshonden en andere kortsnuitige hondenrassen kampen met een waslijst aan fysieke ongemakken. Die zijn het gevolg van de fokkerij, waarbij jarenlang is geselecteerd op esthetisch wenselijke uiterlijke kenmerken. In het geval van mopshonden zijn dat grote naar voren gerichte ogen, een krulstaartje, huidplooien die over de snuit heen vallen, een compact lichaampje en vooral een korte snuit.

‘Kijk eens naar foto’s van vroeger’, zegt Paul Mandigers, dierenarts en veterinaire neuroloog verbonden aan de Universiteit Utrecht, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde en het Evidensia Dierenziekenhuis Arnhem. ‘Toen was de mopshond een heel andere hond. Hij had veel meer snuit. Wel een korte, maar het was een hond die normaal kon ademen.’ In de jaren veertig, vijftig zijn fokkers mopshonden volgens Mandigers gaan ‘vermaken’. De snuit moest zo kort mogelijk, want dat vond men schattig. Dieren met korte snuiten werden jarenlang met elkaar gekruist – inteelt werd daarbij niet geschuwd. De gewenste kenmerken werden generatie na generatie op elkaar doorgegeven en benadrukt. Zo ontstond de mopshond zoals we die nu kennen.

Terwijl de snuit van de mopshond slonk, nam het aantal aandoeningen waar het ras mee kampt als gevolg van dat uiterlijk toe. ‘Heel bekend zijn de ademhalingsproblemen’, zegt Hille Fieten, dierenarts-specialist, geneticus en

coördinator van het Expertisecentrum Genetica Diergeneeskunde aan de Universiteit Utrecht. ‘Ze hebben vaak sterk vernauwde neusgaten. Daar kan weinig lucht doorheen. Ze hebben vaak een lang, zacht gehemelte dat in de keel hangt, waardoor de luchtstroom wordt belemmerd. Daardoor maken ze een snurkend geluid: *kkkggggghhh, kggghhhh*. Heel vaak hebben ze een onderontwikkeld strottenhoofd dat in kan klappen, of een te smalle luchtpijp, die ook in kan klappen.’

‘Als je ze in hun nekvel pakt, bestaat het risico dat het oog uit de oogkas naar voren komt’

Door die jarenlange selectie hebben mopshonden een afwijkende, te korte schedelvorm waar simpelweg niet alles in past. Niet alle elementen van het gebit passen bijvoorbeeld op de juiste manier in de kaak. ‘Kiezen staan daarom een kwartslag gedraaid’, zegt Fieten. De oogkassen zijn niet diep genoeg voor de ogen die erin zitten. Dus die puilen uit. Het hanteren van zo’n hond moet erg voorzichtig gebeuren, zegt Fieten. ‘Als je ze in hun nekvel pakt, bestaat het risico dat het oog uit de oogkas naar voren komt.’ Ook kunnen ze de oogleden niet altijd volledig sluiten. Het gevolg: een uitdrogend of beschadigd hoornvlies.

Daarnaast heeft het merendeel van de mopshonden een ‘forse neusplooi’ waar haar op groeit. Als de snuit te kort is, komt dat haar in contact met de ogen, waardoor die geïrriteerd en ontstoken raken. ‘Ze hebben soms ook problemen binnen in de schedel. Dan puilen de hersenen uit in het wervelkanaal. In dat kanaal kan ook holtevorming ontstaan.’

Omdat mopshonden slecht kunnen ademen, kunnen ze niet veilig onder narcose. Ze hebben vaak een dikke tong, waardoor ze moeite hebben met slikken. Mandigers voegt daar nog aan toe dat mopsen afwijkingen hebben aan hun wervels: die kunnen fuseren of vernauwen. Het gevolg is dat ze een verhoogd risico lopen een hernia te krijgen of verlamd te raken. Mandigers: ‘In feite kun je zeggen dat iedere mopshond gewoon één of meer van deze kwalen heeft.’

Dit zijn slechts een aantal uiterlijke kenmerken die leiden tot lijden. Erfelijke ziekten, als gevolg van aandoeningen van de ouderdieren of inteelt, zijn niet meegerekend.

Snurken

Ondanks al die gezondheidsproblemen blijven mopshonden populaire gezelschapsdieren. In talloze Facebookgroepen delen eigenaren lief en leed met

elkaar: ze staan vol met mopsenmemes (al dan niet met behulp van AI gecreëerd), in memoriams van overleden beestjes of video's van snurkende mopsen. 'Dat is zoiets waar ik altijd heel boos om kan worden', zegt Joke Abbenhuis, voorzitter van de Stichting Kortsnuiten Blijven Bestaan (over de stichting straks meer) en eigenaar van zeven mopshonden. 'Als ik dat soort filmpjes voorbij zie komen, denk ik altijd: nee, jongens, dat is de bedoeling niet. Een hond hoort niet te snurken. Een hond die gezond gefokt is, snurkt niet.'

Abbenhuis vindt het karakter, het clowneske gedrag, het eeuwige enthousiasme en het uithoudingsvermogen van mopshonden leuk. Andere eigenaren vallen voor het feit dat ze snurken (want aandoenlijk). 'Ze hebben een babyface', zegt Sterk. 'Dat kan een trigger zijn waardoor mensen zeggen: dat vind ik leuk en schattig. Veel mensen doen ze ook jasjes aan, kleden ze aan en rijden ze in een buggy rond.' Een mops behoeft zorg, of straalt dat op zijn minst uit. Sterk: 'En hun eigenaren zijn geen mensen die een triatlon willen lopen met de hond.'

De aantrekkingskracht van de mops hond is inderdaad deels psychologisch te verklaren. Volgens Fieten heeft dat te maken met het Kindchenschema: een reeks kenmerken die als schattig worden geïnterpreteerd, zoals een rond hoofd, grote ogen en een korte snuit (in het geval van dieren). 'Dat is ook waarom mensen jonge dieren schattig vinden', zegt ze.

Fokverbod

Aandoenlijk of niet: omdat mopshonden met zoveel gezondheidsproblemen kampen vanwege hun uiterlijk dat voor de mens in stand wordt gehouden, mogen ze in Nederland niet meer worden gefokt. Dat betekent alleen niet dat de mopshond uit Nederland aan het verdwijnen is. Hij mag namelijk wel uit het buitenland worden geïmporteerd en worden gehouden. Zo geldt er de facto een gedoogbeleid.

In 2014 werd de Wet dieren ingevoerd. Daar staat in dat ‘dieren die beschikken over een bepaalde aandoening die, of een uiterlijk kenmerk dat, de gezondheid van het welzijn van het dier of de nakomelingen van het dier kan aantasten’ niet gefokt mogen worden. Maar wát is een aandoening? Daar was geen eenduidige definitie voor geformuleerd, zegt Mandigers. ‘De NVWA, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, die toezicht houdt op de mopsenfok, heeft toen gezegd: heel leuk dat die wet er is, maar hoe moeten we die controleren? Moeten we zelf verzinnen wat een aandoening is? Er moet wel iets van een richtlijn zijn.’

Daarom vroeg het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (destijds LNV) aan het Expertisecentrum Genetica aan de Universiteit Utrecht om criteria op te stellen voor kortsnuitige honden (zoals mopsen): wanneer kan worden gesproken over een gezonde kortsnuit, eentje waarmee gefokt kan worden?

Hille Fieten werkte mee aan het onderzoek naar die criteria. Op basis van eerdere publicaties en in samenspraak met veterinaire specialisten werden er zes bepaald: een hond moet kunnen ademen zonder bijgeluid, open neusgaten hebben, mag geen neusplooi hebben waarbij het oog wordt geraakt, mag geen overmatig zichtbaar oogwit hebben, moet zijn ogen volledig kunnen sluiten en de snuit moet minimaal net zo lang als een derde van de kop zijn.

Voor context over dat laatste criterium: een wolf heeft een ‘craniofaciale ratio’ (hoe groot de snuit is in verhouding van de schedel) van één, zegt Fieten. Snuit en schedel zijn dus even lang. ‘Nu gaan we naar een derde, dus dat is een klein snuitje.’ De huidige craniofaciale ratio van een mopshond is over het algemeen ergens tussen de 0,1 en 0,2.

Ook een pup van de gezonde variant mopshond. Lilly is ook een kruising van mops, poedel, pa

Uitpuilende ogen

De zes criteria gelden voor alle kortsnuiten, waaronder de mops. ‘We hebben niet per ras gekeken naar criteria’, zegt Fieten. ‘Het ene ras heeft meer last van uitpuilende ogen, zoals chihuahua’s, terwijl een ander ras meer last heeft van ademhalingsproblemen, denk aan mopshonden en Franse bulldogs. We hebben gekeken naar die zes criteria in samenhang.’ Dat is enerzijds beter handhaafbaar (niet ieder ras heeft een eigen set criteria), anderzijds zijn ze volgens Fieten *the bare minimum*. ‘Er zijn nog veel meer schadelijke uiterlijke kenmerken. We zijn begonnen bij de schadelijke uiterlijke kenmerken die de grootste impact hebben op dierenwelzijn.’

Joke Abbenhuis van Kortsnuiten Blijven Bestaan kan zich best vinden in de meeste criteria, zegt ze. Behalve die over de neuslengte. Een craniofaciaal ratio boven de 0,3 vinden zij te streng. Het onderzoek naar de criteria noemt ze ‘niet wetenschappelijk onderbouwd’.

Dat klopt niet. Het onderzoek waarin de criteria worden beschreven is aantoonbaar gebaseerd op decennia aan wetenschappelijke literatuur. Bovendien is er consensus onder dierenartsen, wetenschappers en beleidsmakers dat dergelijke criteria (waaronder een craniofaciaal ratio boven de 0,3) noodzakelijk zijn om fysiek lijden te voorkomen.

Kortsnuiten Blijven Bestaan wil dat het criterium over neuslengte wordt vervangen door de zogenoemde ‘BOAS-test’, waarbij honden worden gecontroleerd op het Brachycephalic Obstructive Airway Syndrome, BOAS. Dat is een overkoepelende term voor verschillende afwijkingen die in de voorste luchtwegen bij kortsnuitige honden voorkomen. Abbenhuis: ‘Daarmee kan je beter controleren of een hond ademhalingsproblemen heeft.’ Heeft een hond die niet, dan kun je er prima mee fokken, vindt ze.

Bij de BOAS-test, ontwikkeld in Cambridge, worden honden op basis van hoorbare bijgeluiden tijdens de ademhaling geclassificeerd, zegt Fieten. Dat gebeurt op een schaal van 0 (niets te horen) tot 3 (ernstig geblokkeerde luchtwegen). In Nederland wordt de ademhaling ook meegerekend in de zes criteria: met een hond die bijgeluid produceert tijdens het ademen mag niet worden gefokt. De BOAS-test uit Cambridge is minder streng. Die staat volgens Fieten toe dat honden die een 1 of zelfs een 2 scoren wél worden ingezet in de fokkerij.

Toch is het niet ondenkbaar dat er na een verbod nog mopshonden in Nederland leven. Geen ‘echte’ mopsen, maar zogenoemde ‘retromopsen’

‘Dan blijft er een aanzienlijke kans op ademhalingsproblemen bij nakomelingen’, zegt Fieten. ‘De mogelijkheid om vrij te kunnen ademen, zonder bijgeluiden die worden veroorzaakt door een blokkering van de ademweg, is het minimale wat een hond nodig heeft voor een goed welzijn.’

SCHRIJF JE IN

Blijf up-to-date met onze dagelijkse nieuwsbrief

Jouw e-mail

Aanmelden

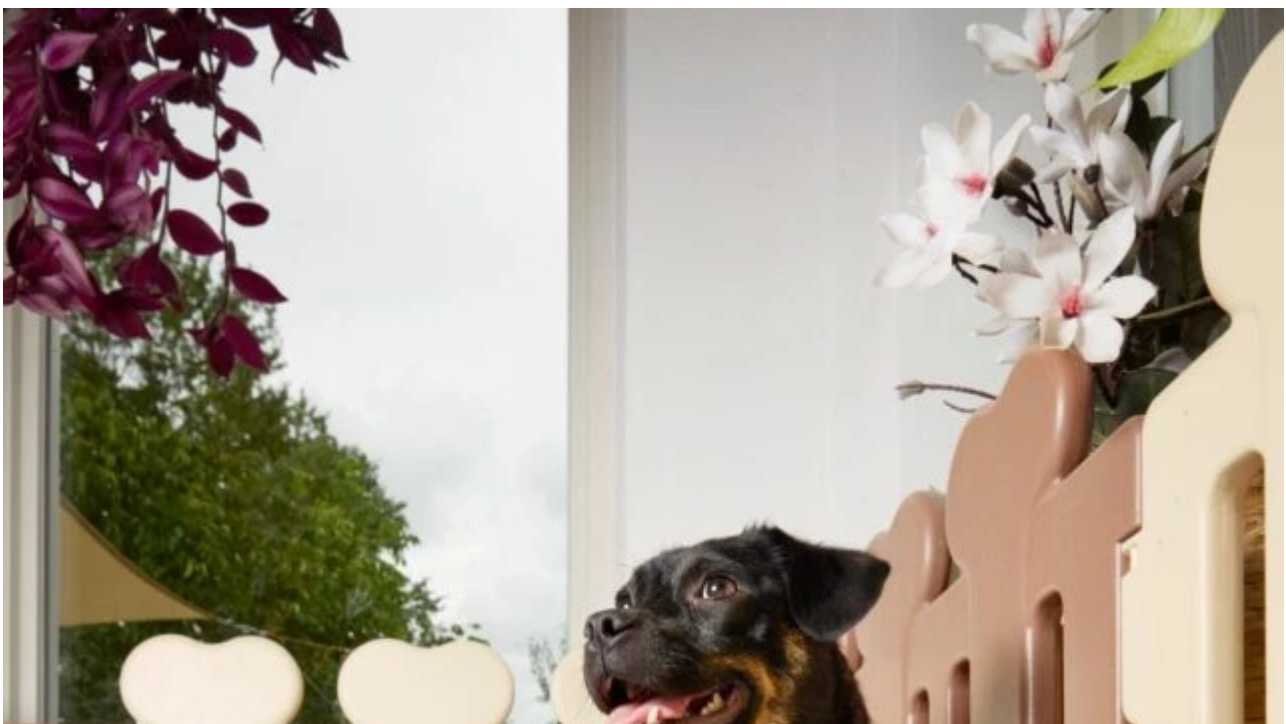
Door je aan te melden ga je akkoord met de [algemene voorwaarden](#) en [privacy policy](#)

Stambomen

Het concrete gevolg van de zes criteria is dat er sinds 2019 in Nederland geen mopshonden meer gefokt kunnen worden. Er zijn domweg géén raszuivere mopshonden die aan deze minimumeisen voldoen. De Raad van Beheer – de organisatie die stambomen voor raszuivere rashonden uitgeeft – bleef ondanks de criteria nog jaren stambomen voor mopshonden en andere kortsnuiten uitgeven.

Dier&Recht, dat opkomt voor dierenrechten, sleepte de Raad voor Beheer daarom voor de rechter. Begin juni deed de rechter uitspraak: die verklaarde dat de Raad onrechtmatig handelt door stambomen af te geven (aan fokkers) voor pups van kortsnuiten. Op vragen van Vrij Nederland gaat de Raad ‘op dit moment’ niet in.

Spoedig sluit het net om kortsnuitige honden zich waarschijnlijk verder. Vorig jaar werd er met een overweldigende meerderheid een motie in de Tweede Kamer aangenomen: daarin pleiten Dion Graus (PVV) en Ines Kostić (Partij voor de Dieren) op voor een ‘houd- en handelsverbod’ voor dieren die niet in Nederland gefokt mogen worden – zoals mopsen. Hoe zo’n verbod eruit komt te zien, is het ministerie Landbouw, Visserij, Voedselveiligheid en Natuur momenteel aan het onderzoeken. Het moet namelijk wel goed onderbouwd en goed handhaafbaar zijn, aldus een woordvoerder.

Retromopsen

Toch is het niet ondenkbaar dat er na een verbod nog mopshonden in Nederland leven. Geen ‘echte’ mopsen, maar zogenoemde ‘retromopsen’: kruisingen tussen mopshonden en een ander ras. Fokkers die dit doen ‘zijn bewust bezig om dat type hond weer gezond te maken, door andere rassen in te kruisen’, zegt Fieten. Zo ontstaan er honden die lijken op mopshonden, en dat ook grotendeels zijn – alleen zijn ze gezonder doordat de schadelijke uiterlijke kenmerken eruit zijn gefokt.

Sinds Meranda Sterk is gestopt met het fokken van mopshonden, is ze begonnen met het fokken van retromopsen. Om Teuntje heen dartelen Lotus (3) en Lilly (2) rond, beide retromopsen. Achter in de woonkamer liggen twaalf zwartbruine puppy’s van een paar weken oud te piepen. Acht zijn van Lotus, vier van Lilly.

Lotus legt af en toe haar kop op schoot neer. ‘Lotus is bij mij geboren’, zegt Sterk. ‘Er zit een beetje Shiba Inu in, ze is zo’n 75 procent mops.’ Wie naar Lotus kijkt, ziet werkelijk een hond. ‘Ze heeft meer snuit, open neusgaten en gewoon veel meer nek en een veel ruimer lichaam waardoor haar organen meer plek hebben.’ Ze heeft het karakter van een mopshond met energie, zegt Sterk. Ze kan met Lotus (en Lilly)

wandelen zonder dat ze uitgeput raken. ‘Maar verder is het ook gewoon een vriendelijk hondje dat erbij wil zijn.’

Gezonde net-niet-mopshonden, dat is mogelijk. Voelt Sterk zich dan schuldig dat ze jarenlang ongezonde mopshonden heeft gefokt? Nee hoor, zegt ze. In het begin wist ze niet dat mopshonden zo’n hinder ondervonden van hun uiterlijk. Dat besef daalde in naarmate ze zich meer in de materie verdiepte en lezingen van de Universiteit Utrecht bijwoonde.

‘In de elf jaar dat ik mopsjes heb gefokt, kwamen er drie baasjes bij me terug die zeiden: joh, mijn mops moet geopereerd worden aan het keeltje, omdat het gehemelte te lang is. Dat wil je als fokker niet. Ik heb voor die operaties betaald en ervan geleerd. Ik kan mezelf gewoon in de spiegel aankijken, ik heb die mensen geholpen. En op een gegeven moment had ik, hoe zeg je dat, voortschrijdend inzicht.’

Caspar van de Poel (1996) is freelance onderzoeksjournalist. Voor Vrij Nederland schrijft hij verhalen over het grensgebied tussen de natuur en de samenleving.

Isabella Rozendaal is documentairefotograaf met een fascinatie voor dieren en de jacht. Voor de serie *Dierenrijk* in *Het Parool* fotografeert ze elke week huisdieren.

MEER OVER

NATUUR

SAMENLEVING

 DELEN

Gerelateerd